Ч. 340 (13.885). Львів, вівторок 18. грудня 1934.

Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чвертьрічно 16·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

VI. Вистава Асоціяції Незалежних Українських Мистців.

У неділю, 16. грудня в год. 12. вполудне в салях Наук. Т-ва ім. Шевченка відкрили VI-у з черги виставу АНУМ. Хоча одночасно в тій самій годині йшов у салі „Ріжнородностей" „Показ модерних жіночих одягів", що виповнив салю по береги, на мистецькій виставі теж було більше публики, ніж можна було сподіватися. Вистава не перевантажена експонатами і зайвими спробами, вся розкладена з великим смаком, наглядно, так, що творів того самого мистця не треба шукати в ріжних салях і місцях.

Крім членів АНУМ і симпатиків у виставі бере теж участь краківська мистецька група „Зарево". Ось імена всіх мистців: Н. Білецька, С. Борачок, М. Бутович, О. Бурманюк, В. Гаврилюк, М. Гарасовська, М. Глущенко, Є. Гординський, О. Грищенко, Л. Ґец, М. Дольницька, Д. Іванцев, Н. Кисілевський, М. Кміть, О. Климко, А. Коверко, Я. Красневич, В. Ласовський, О. Лішинський, Я. Лукавецький, О. Лятуринська, В. Мосюгин, Г. Мазепа, Н. Мілян, В. Продан, Р. Сельський, О. Сорохтей, П. Холодний (молодший).

Найбільшою атракцією вистави є один образ О. Грищенка, що мав цього року великий успіх в „Осінньому Сальоні" у Парижі. Крім цього дає він образи із своєї подорожі по Еспанії. Теж з Еспанії і півд. Франції виставив свої речі М. Глущенко. С. Борачок дає образи витримані оригінально кольорово, що були на деяких европейських виставах. Бутович прислав, як звичайно, прегарні ґротески, в яких переливається український гумор. З образів П. Холодного (сина) звертає увагу один портрет; М. Дольницька, що здобула собі імя вже на чужині, дає серію емалій, Р. Сельський великі барвисті полотна.

Із молодших В. Ласовський дає праці виконані у Парижі, Гаврилюк теж експериментує у модерному дусі. С. Гординський дає образи з останньої подорожі по Греції, Єгипті, Палестині та Царгороді, Галина Мазепа вміє єднати монументальний характер зах. евр. типу з українським духом.

Різьба має поважних представників: О. Лятуринську з досконалими речами, Н. Мілянівну з портретами і композиціями, гіпс і мармур Коверка.

Орґанізатори вистави видали гарний катальоґ з 12 ілюстраціями і вступним словом П. Ковжуна.

Первісна людина в світлі найновіших дослідів.

Четвертий з черги відчит з циклю „Академічних Вечорів" під згаданим наголовком виголосив проф. д-р Ю. Полянський у неділю 16. грудня ц. р. у салі української „Бесіди" при вул. Руставского ч. 22. Вельми цікавий реферат ілюстрований світляними образами стягнув багато публики. Прелеґент розглянув наукові теорії про походження людини і дійшов до висновку, що первісна людина у світлі найновіших дослідів науки нічим не ріжнилась від теперішньої людини. Теорії Дарвіна та інших учених антропольоґів, які виводили людський рід від чоловікоподібних малп, провалились.

Дискусії не було. Відчит тягнувся від год. 6.10 до год. 7.25 вечором.

Новий фінансовий скандал у Франції.

Надужиття на 200 міліонів.

ПАРИЖ, ПАТ. У Каннах арештували ланця Мелера, що мав у Парижі т-во нерухомостей, а в інших містах 15 фінансових підприємств. Ствердили, що Мелерові пасива виносять 200 міл. фр. Ці втрати потерпіли головно міські самоврядування та дрібні рентієри. Мелер уже свого часу дістав був приказ покинути Францію та завдяки впливовому політикові остався. Тепер виявилося, що то був держ. підсекретар у м-стві війни Осоля з радикальної партії, який помер тому два роки. За цю прислугу Осоля дістав 100.000 фр.

Кровава подія в Сарщині.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє зі Сарбрікену: Офіцир чужинної поліції, яку недавно покликала сарська комісія, англієць Джостіз переїхав автом жінку. Прохожі кинулися на офіцира. Офіцир вистрілив у юрбу та зранив одного робітника. Юрба, около 30 людей, знову заатакувала офіцира, хотіли його розброїти та побили тяжко. Раненого робітника й офіцира забрали до шпиталю.

Німецьке Інф. Бюро повідомляє, що офіцир був підпитий, а переїхана жінка була вагітна. Юрба окружила авто та приказала офіцирові, щоб не рушався з місця. Офіцир думав, що йому грозить небезпека й вистрілив у юрбу.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Президент правлячої комісії Нокс приказав розглянути справу кровавої події в Сарбрікен. Появиться небаром урядовий комунікат. В Англії уважають цю подію дуже прикрою, що може витворити неприхильні настрої для англійських відділів у Сарщині.

Забарикадувалися в фабриці з 3 службовцями.

СОЛУНЬ, ПАТ. 400 робітників одної з фабрик тютюну 4 дні не кидають фабрики, домагаючись підвишки платні. Між робітниками багато жінок. Страйкарі забарикадувалися та задержали зі собою 3 службовиків дирекції. Поліція окружила фабрику. На знак солідарности інші фабрики теж страйкують.

Скандальна гуманітарна акція в Америці.

Змарновано величезні засоби харчевих продуктів.

Як повідомляють з Ню Йорку, президент міської ради ствердив великі непорядки при розділі харчів для бідного населення. Стейтові власти, яких завданням є теж піклуватися голодним населенням, просто засипали Ню Йорк харчевими засобами. Тимчасом між союзними властями, їх нюйорською експозитурою і міським добродійним урядом повстали спори за компетенцію. В результаті прислано за багато харчів, а не подбали про персонал до розділу між бідних. Тому багато харчів зіпсувалося. В Ню Йорку накопичено напр. масу бараболь, яка вистарчила би на прохарчування всіх мешканців міста на кілька тижнів. Велика скількість тих бараболь вже зігнила, а решту чекає те саме. На складах лежить велика скількість яблок і інших овочів, що теж гниють. Крім того валяється багато мяса і мясних консервів. Тому, що нема кому все те розділити, багато мяса не дістанеться до рук голодного населення. Американська преса счинила у звязку з тим великий крик.

СЕНАТ.

На четвер скликали засідання сенату, перше в теперішній сесії. Денний порядок оголосять пізніше, одначе відомо є, що м. і. буде на порядку заповіджена зміна конституції.

СКІЛЬКИ ЗІБРАЛИ В ДЕНЬ „НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТИ" У НІМЕЧЧИНІ?

Німецьке міністерство пропаганди повідомляє: „Вже є окончений вислід збірки „Дня національної солідарности". Звідусіль приходили за той тиждень жертви, так що загальна сума виносить 3,874.834.16 марок.

НАСЛІДНИК КІРОВА ПЕРЕВЕДЕ „ЧИСТКУ".

Управа комуністичної партії поручила членові центрального комітету Чудову взяти на себе обовязки начальника ленінградської партійної організації, як провізоричного наслідника Кірова. Чудов це один із найстарших членів партії. Досі він у ріжних сторонах СССР був партійним начальником а також представником уряду. Чудов заповів, що переведе „чистку" в усій ленінградській партійній організації.

ГІТЛЕР НЕ ХОТІВ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ЛІТВІНОВОМ.

В дорозі з Женеви до Москви Літвінов прибув до Берліна, щоби перевести переговори в справі східного пакту. Одначе Гітлер велів йому сказати, що переговорювати зі совітським урядом може аж після німецько-французьких переговорів. Літвінов, поінформований про відповідь Гітлера совітською амбасадою в Берліні, удався в дальшу дорогу.

У ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ ВСЯКІ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Жид. Тел. Агенція повідомляє зі Стамбулу, що тепер у Туреччині йде агітація, щоби богослуження всіх віроісповідань відправляли в турецькій мові. Асимілятори серед турецьких жидів віддавна аґітують, щоби гебрейську мову в літургії заступити турецькою мовою.

ІТАЛІЯ ЕЛЄКТРИФІКУЄ ЗАЛІЗНИЦІ.

Італійська преса повідомляє про рішення італ. уряду зелєктрифікувати всі залізниці. Через електрифікацію залізниці мають так побільшити свою швидкість, що будуть найшвидшими залізницями у світі. Нові електричні потяги будуть складатися з чотирьох нероздільних одиниць і осягнуть швидкість 160 км. на годину.

ВТОНУЛИ В КАНАЛІ.

БЕРЛІН, ПАТ. На шляху Цосен-Мітенвальде біля Берліна наслідком мряки авто, яким їхав власник ресторану, офіцер поліції та купець, впало в канал. Усі пасажири втонули.

ВІСК ГОРІВ НА ВУЛИЦІ.

НЮЙОРК, ПАТ. У фабриці воскових свічок в Ельмсфорді біля Нюйорку горячий віск розлився на вулицю та поширив пожежу на кілька сусідніх домів. Мешканці загрожених домів ледви врятувалися, продираючись крізь горючий віск.

ТЕАТР ҐРЕТИ ҐАРБО.

Артистка виступить у Стокгольмі у свому театрі.

„Берл. Тгт." повідомляє з достовірних джерел, що Ґрета Ґарбо хоче виступати як театральна артистка. Тепер вона вертається до Швеції, щоби, як щороку, провести Різдво в рідному краю. Шведсько-американський представник Ґрети Ґарбо приїхав уже до Стокгольму, щоби купити найбільший концертовий будинок „Авдіторіюм". Будинок цей перебудують на театр і тут Ґрета Ґарбо вперше виступить сама. Вона гратиме ролі Стріндберґових пєс.

Колиб це справдилося, то це булаб найбільша сенсація у фільмовому світі. Вже віддавна відомо, що Ґрета Ґарбо втомилась фільмами, впевняє, що після стільки ріжних перемін на екрані для неї нема вже можливостей. Також інші артистки зробили подібно, нпр. Аста Нільсен мала величезні успіхи теж на театральній сцені

Присилайте передплату!

Компромітація Літвінова у Женеві.

Женева, 12. грудня 1934.

Колиб хтось запитав — „де згода в семействі?", то йому можна булоб слушно відповісти, що саме в Женеві. Небезпечну суперечку між Білгородом та Будапештом на тлі марсельського атентату розвязано, вдоволивши всіх учасників справи, великих і малих, посередніх і безпосередніх. А в першу чергу саму Югославію та Мадярщину. Про це вже була мова у редакційній статті „Діла" і годі над цим довше зупинятися.

Женевські дебати характеристичні тим, що суд над учасниками в марсельськім атентаті перед женевським трибуналом перетворився фактично у двобій між противниками та оборонцями ревізіонізму. А коли сили по однім та другім боці показалися досить рівними, то цілу справу перенесено на ґрунт досить теоретичного осуджування терору. Чекати нових конфліктів на цьому ґрунті між державами, заступленими в Женеві, нема чого, бо кожна з тих держав готова в найбільш рішучий спосіб осудити терор... на папері.

Слушні політичні вимоги поневолених націй можна і треба осягнути без терору. Відповідальні представники українського громадянства все виступали проти терору, як засобу здійснення українського політичного ідеалу.

Вислідом дебат над марсельським атентатом українці можуть бути справді вдоволені більше ніж інші нації. Ці дебати викликали дуже гострий осуд московського терору, хоч і не в самому Союзі Народів, то у всякому разі у швайцарській пресі.

Пан Літвінов мусів би справді памятати, що хто має масло на голові, той не повинен виходити на сонце. Його спроби осудити „реакційний" терор, та виправдати большевицький терор, найшли справді гідну відправу у швайцарській пресі.

„Журналь де Женев" пише з цього приводу: „П. Літвінов забув школу тероризму ҐПУ, вибух у софійській катедрі, вбивство чехословацького міністра фінансів Рашіна, вбивство дітей царя та масові екзекуції останнього тижня. Чи п. Літвінов гадає, що ці факти в Женеві невідомі? Терпеливість Союзу Народів можна порівняти хіба з його чемністю".

Не менш рішуче виступає проти московського уряду і „Нов Ціріхер Цайтунг", яка пише між іншим:

„Хоч які великі ріжниці істнують між державами та їх політичними системами, а всеж безодня між ними та Совітським Союзом безмірно глибша.

При дебатах у Раді, в яких беруть участь і представники СССР, що зачислює себе до великих держав, мусіла виявитися раніше чи пізніше неможливість поєднати засади, на яких спирається держава в сучасній Росії та в інших країнах. Це й сталося дійсно в останніх днях у Женеві при обговоренні югославянських скарг проти Мадярщини. Тут виступив Літвінов з промовою, якої цинічна отвертість не залишає багато до бажання.

П. Літвінов скаржиться, що сучасний тероризм „в більшості відомих нам випадків кермований реакційними ідеями". Коли большевики ганьблять індивідуальний терор у випадках, коли він звертається проти них самих, то проти інших форм терору, які видаються нормально думаючим культурним людям чимось найбільш огидним, вони не мають ніяких моральних чи політичних закидів.

Вони отверто проголосили терор та насильство у початках свого панування. Терор став нормальним складником їх урядової практики. Але у відповідь на напад на когось з пануючих кол совітської держави вони уживають розстрілу і шибениці супроти закладників тузинами і сотками, невинність яких не викликає найменшого сумніву.

Про форми цього терору п. Літвінов не сказав у Женеві ні одного слова. Дипльоматична дискреція та чемність охоронили його перед відповідю, яка йому належалась; перед вказанням на події останніх днів в Росії, де по смерти Кірова вбито кількадесять вязнів, що були в руках поліції.

„Тому це парадокс, коли представник тої системи сидить як рівноправний з представниками інших держав, яких союз основано на засаді права".

Коли швайцарська, а очевидно і преса інших держав, виступає проти московського терору у самій Московщині, то оскільки рішучіше повинна вона виступити проти московського терору на землях поневолених націй. Коли цей терор на Московщині є внутрішньою московською справою, то на Україні є він засобом московського уряду нищити населення чужої поневоленої нації: терором у міжнаціональних відносинах, проти якого протестує европейська преса з нагоди марсельського атентату.

На жаль, у Женеві грає ролю сила, якою ми ще не можемо похвалитися.

М. Данько.

Французький уряд розвяже напів військові орґанізації.

ПАРИЖ, 16. 12. ПАТ. Правна комісія палати послів змінила основно новий закон про публичні маніфестації. Комісія вставила до закону статтю, що уряд може розвязати орґанізації і товариства, які будуть орґанізувати збройні прилюдні маніфестації, або без дозволу міністра війни будуть вишколювати своїх членів на військовий лад. Крім того уряд розвяже товариства, які матимуть військову дисципліну,носитимуть відзнаки та однострої і будуть загрожувати державі або республиканському устроєві.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 50

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

В зимовій соймовій сесії взяв уже участь новоіменований станиславівський епископ Пелеш. Вступив він до сойму саме тоді, коли велася дебата над внесенням Романчука про викладову мову в народніх і середніх школах. Дебата була горяча. Забирав у ній голос Качала, доказуючи історичними датами, як поляки кривдили русинів, при чому висказався, що Польща накинула нам унію, через що унія опісля упала. З другої сторони виступили сильно проти русинів поляки Торосевич і Ґолєєвський, закидаючи їм, передовсім духовенству, наклін до Росії і схизми. Пелеш, забравши голос, виголосив велику промову, в якій звернувся передовсім проти Качали, полемізуючи з його словами, що унія була накинена й упала, а відтак з великою силою ударив на Торосевича і Ґолєєвського. Промова зробила велике враження — Пелеш був у соймі предметом великої овації і та справа розійшлася широким гомоном по краю.

Такий виступ епископа, особливо супроти сервілістичного становища такого манекіна, яким був Сембратович, мусів очевидно зробити враження і серед русинів, хоч знову не було причини до такого „восторгу", що тоді проявився серед нашої суспільности, а найменше вже до проклямування промови Пелеша програмовою. Адже в ній не було ніякої програми, тільки заява, що буде стояти вірно при Римі й Австрії і на основі малоруської народности; це політичною програмою не могло уважатися. Та русини в подібних випадках не знають ніколи міри; тому й тепер носили Пелеша на руках і зробили його інтронізацію на престіл у Станиславові родом великого національного свята, хоч опісля показалося, що та його промова була його одинокою діяльністю, бо зрештою він завів зовсім надії. Розпочав шумно, а скінчив сумно як епископ, русин і людина.

Рік 1886 не приніс на весні нічого важного, крім розрухів на Мазурах, які грозили повторенням 1846 р., та вкінці утихомирилися, і великої пожежі Стрия, що знищила була ціле місто, але завдяки небувалій помочі всієї держави причинилась фактично до його подвигнення і піднесення.

В літніх місяцях розпочався знову вічевий рух на провінції. Було віче в Косові при участи Романчука і д-ра Дорундяка, в Коломиї при участи Романчука, д-ра Окуневського й Ілярія Герасимовича, в Станиславові при участи також Романчука, Белея і д-ра Северина Даниловича. Реферати обертались — правда — в сфері справ конкретних місцевих, одначе були опрацьовані дуже дбайливо, особливо економічні реферати Даниловича в Станиславові і Герасимовича в Коломиї. Останній говорив про промисл, з яким було в звязку заснування гуцульської спілки в Коломиї. На кожний спосіб ті реферати дотикали живіших і ближчих народові справ, як у попередніх роках. Косівське віче розвязав комісар за вжиття Романчуком слова „пани", уважаючи це підбурюванням проти кляс. Ось за що розвязувано у нас віча — і на це не було ради!

На осінній сесії сойму поставив Романчук внесення на заснування української ґімназії в Перемишлі. Шкільну акцію вів він послідовно й уміло, не даючи нашій справі зійти з денного порядку сойму. Та польська соймова більшість послідовно усувала всі його внесення, послідовно відкидала їх, не хотячи ні на волос допустити до поширення прав русинів, відданих на ласку й неласку соймові. Отже відкинула і внесення на заснування ґімназії в Перемишлі. Та при кінці 1887 р. позволив уряд цісарською постановою відкрити при істнуючій перемиській ґімназії, почавши від шк. р. 1888/9, постепенно поодинокі паралельні кляси з українською викладовою мовою, при чому вони мали стояти під окремою управою. Таким способом уряд обійшов закон з 1867 р., що вимагав до отворення руської ґімназії ухвали сойму, вводячи її під покривкою паралельок.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ПОТРІБНА ВІДПОВІДНА АКЦІЯ НА МІСЦЯХ!

Справа ревізійного права РСУК-а на північно-західних землях і на Лемківщині — як відомо — пересуджена у негативному змислі. Йде тепер про те, щоби РСУК бодай удержався на тих землях, як **центр ідеольогічний та інформаційний.** До цієї справи повернемося в окремій статті. Тут хочемо тільки згадати про те, що листи до Редакції, хочби з найкращими аргументами, менше помагають. Зате ті, що їх пишуть, повинні на місцях у відповідний спосіб виявляти голосно свою думку і повести акцію так, щоб компетентні чинники її почули і щоб єдність національної кооперації втримана була бодай на відтинку культурної опіки.

КРЕДИТОВА КООПЕРАЦІЯ ТІ ОРГАНІЗАЦІЯ ОЩАДНОСТЕЙ.

Під такою назвою появилася брошура п. **Андрія Жука,** як відбитка з „Г. К. Ч.", накладом Т-ва „Ощадність". Обіймаючи цілість щадничої справи у нас, хоч і зясовану дуже коротко, брошура може віддати неоцінені услуги для поширення ідеї масових ощадностей. Дає вона теж багато матеріялу для популярних рефератів. Тому в першу чергу мусить вона найтись у руках просвітних і ріднешкільних діячів та організаторів. Текст брошури зілюстрований багатьома цифрами, що виказують, які ми ще бідні в ділянці кредитової кооперації.

Польська хроніка.

ВИКОНАННЯ „ВІДДОВЖЕНЕВИХ ДЕКРЕТІВ".

Виконавчий розпорядок до „віддовженевих декретів" уже готовий. Подамо тут із нього дещо про **засади конверзійних договорів.**

Конверзійні договори в ґрупі А (до 50 га) розкладають сплату довжної квоти на 14 літ, а у групі Б (до 500 га) на літ 10. Відсотки платні згори, а капітал буде платний у піврічних ратах здолу. **Скаля сплати довжного капіталу для господарств у ґрупі А** є ось-така: в 1-ому році 2 прц. довжного капіталу, в 2-ому 3 прц., від 3-го до 7-го включно по 5 прц., в роках 8—14 по 10 прц. **У групі Б** ця скаля виглядає ось-так: у 1-ому році 2 прц., у 2-му 3 прц., у 3. і 4-ому по 5 прц., у 5. і 6-ому по 10 прц., у чергових трьох по 15 проц., в останнім році 20 прц. Конверзійні договори з арендаторами повинні сягати тільки до часу важности аренди, одначе з тим, що мусять обіймати не менш, як 5 літ, призначених для сплати довгу і не більше, як літ 10. Спосіб сплати має окреслити Акцепт. Банк. Про групу Ц не пишемо, бо вона найменше цікавить наше населення.

ПОЛЬЩА НА НОВИХ РИНКАХ ЗБУТУ.

Господарська польська преса із задоволенням нотує, що господарська експанзія Польщі
щораз сильніше переноситься на інші континен-
ти (Америка, Азія й Африка). Все таки відсот-
ково заморська торговля Польщі ще дуже мі-
зерна в порівнанні до експортових польських
цифр в Европі.

Світова хроніка.

ПРАКТИЧНІ ВИСЛІДИ РИМСЬКОГО ПАКТУ. ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА КОНЦЕПЦІЇ МУСОЛІНІЯ.

Усім відомі нитки, що вяжуть політично
три держави: Італію, Мадярщину й Австрію. Та
римський пакт, у якому ті нитки щасливо повя-
зані, містить у собі по суті господарський зміст,
який, хоч і торкається у першу чергу цих трьох
держав, то проте залишає двері відчинені кож-
ній державі середущої Европи, що схоче кори-
стати з цього господарського змісту. Схоче, то
може до цього пакту приступити. Замітне те,
що вже дотеперішній біланс взаїмних господар-
ських користей є для всіх трьох згаданих союз-
ників великий, дарма, що це тільки початок, що
пакт має бути значно поглиблений і преферен-
ційна система розширена. В тій цілі поїхав те-
пер австрійський **канцлер Шушніґ до Будапе-
шту.**

Дотеперішній практичний вислід виявля-
ється в тому, що в одній зі союзних держав
збільшився значно туристичний рух, другий со-
юзник збільшив свій вивіз сіль.-господарських
продуктів, а третій — промислових виробів.
Значіння того всього тим більше, що подібні
пакти інших держав, — як ось **„золотого бльо-
ку"** — мають здебільша паперову вартість. І так
напр. франц. статистика виказує, що за 9 міся-
ців цього року зменшився ввіз польських това-
рів на 23 міл. фр. фр...

ПЕРЕБУДОВА ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ У ФРАНЦІЇ.

Перебудова політичного устрою Франції не вдалась, хоч важко передбачити, які зміни можуть зайти у дальшому часі. Зате перебудова господарського життя намічена вже на найближчий час. Міжміністеріяльний экономічний комітет випрацьовує пляни, яких реалізація — як подає франц. преса — може спричинити глибокі переміни в господарській структурі Франції. Кріза дошкулює все більше населенню Франції, тому є в проекті виїмкові закони на час крізи (напр. примусові організації продуцентів, які реґулюватимуть продукцію кожної бранжі). У пляні теж реорганізація міністерства торговлі.

ВОЄННИЙ ПРОМИСЛ І ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТ. — ЛЮДСЬКА КРОВ ДЛЯ ДЕКОГО ЗОЛОТОМ.

З уваги на величезні доходи, що їх мають деякі торговці зброєю, през. Рузвельт видвигнув на днях справу воєнних зисків, як одну з найважніших. Американський кабінет має розглянути господарську сторінку мобілізаційного промислу і видати відповідні заборони. Є теж вістка, що Рузвельт звернеться з тим до европейських держав. Переслухання сенатської комісії для дослідів над торговлею зброї дали високоциферні вислідн доходів, що їх тягне багато промисловців з воєнного „інтересу".

Читаючи це, стає перед вашими очима замітна постать такого „воєнного промисловця", як Василь Загаров, з його вічними турботами за те, щоб людство якнайбільше крівавилось у взаїмних війнах. В нього і йому подібних одна тільки думка: якнайбільше „баришів". Якаж благородна в порівнанні з ними постать Нобля, винахідника динаміту, що свій нещасливий для людства винахід старався скомпензувати королівським даром для людського духа, даром, з якого черпають щорічно великі творці духа без огляду на їх національність!

СОВІТСЬКИЙ „КАЛИМ". — ПЕРЕД ПІДПИСАННЯМ ФРАНЦУСЬКО-СОВІТСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

Телеґрами з Парижа принесли заяву Маршандо, який щойно повернувся з Москви, що за пять днів приїде до Парижа сов. делеґація для підписання заключеного в Москві договору.

Ми вже попереднім разом писали, що цей до-
говір, корисний для французів, а менше корисний
для большевиків, вимушений політикою. Це до-
казували ми цифрами. Потвердження цієї думки
найшли ми в кореспондента варшавської „Ґазе-
ти Польскої", який у дописі „Рапальський стра-
шак" пише: „Маріянна (себто Франція) не тіль-
ки не думає дати посагу (якого сподівався СССР),
але хоче сама дістати щось у роді східного „ка-
лиму", поки що у формі корисного торговельного
договору. Якщо можна вносити з московських
настроїв, то „калим" буде заплачений, аби тіль-
ки вдержати французьку любку перед принада-
ми співу берлінської сирени, яким, як відомо,
охотно підставляє вуха Франція на велике й не-
скриване невдоволення Москви.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЇ.

Риґористичну контролю Італії на фінансово-
му і валютовому ринку вважають загально по-
чатком кінця тривкости італійської валюти.
— Господарська преса обговорює широко новий
німецький закон дотично спілкових дивіденд і
вважає це частиною конфіскатою приват-
ного майна. — Невдачно покінчена міжнародня
збіжева конференція в Будапешті буде про-
довжувана 5. березня в Льондоні.

В. Н—вич.

Цим способом дійшло дійсно до утворення української гімназії в Перемишлі. Викликало це велике обурення поляків, та було першим кроком до заспокоєння наших пекучих потреб на полі шкільництва і першою перемогою політики Романчука, яку він розпочав на місце дотеперішньої безпляновоі блуканини рутенських політиків у репрезентаційних тілах. Отся цісарська постанова була, правда, слабим, але все таки певним доказом, що уряд не зовсім ще лишив нас полякам і що бодай час до часу пригадує собі наше істнування.

Доказ цього дала також подекуди подорож архикнязя Рудольфа до Галичини 1887 р., котрий на кожнім кроці і при кожній нагоді, навіть там, де був між самими поляками, як у Кракові й Величці, зазначував, що в краю є два народи і згадував про них рівнорядно (Es sind zwei Kulturvölker). А при закладанні угольного каменя під гр.-кат. семинарію у Львові підніс оклик: Gott segne und schirme das ruthenische Volk und seine alte heilige Kirche! Mnohaja lita!" Були також русини допущені всюди до участи в його повитанні, а заманіфестувалося це особливо в Тернополі, де влаштовано етнографічну виставу з сільським весіллям та обжинками і де ціле приняття архикнязя мало переважно, коли не виключно, український характер, так, що архикнязь мусів бачити, що він є на українській землі і серед українського народу.

(Далі буде.)

„Не випадає".

На веселу тему з поважної дійсности.

У вчорашньому малому фейлетоні Галактіон Чіпка порушив веселу тему, яка від недільного Федьковичівського концерту хвилює ріжних українських достойників, стривожених, що посол О. Луцький нарушив олімпійську повагу їхнього стану своїм виступом на сцені у мундурі австрійського старшини зперед пів століття. Для характеристики вартости тих обурених громадян, які мають цілком фальшиві поняття про те, що лицює, а що не лицює і неоднократно кермуються тут моральністю Дульських, можна навести цікаву подію з останніх днів у Берліні.

Ішла в цілій Німеччині збірка грошей на бідних, загрожених ще дужче зимою. У Берліні та всіх містах збіркою зайнялися найвищі державні достойники. Не рескриптами і за посередництвом підлеглого їм апарату, лиш безпосередньо, на вулиці з пушкою в руках. Перед готелем „Адльон" у Берліні стояв напр. кілька годин міністр Ґебельс та „робив із себе публіку": тисячі прохожих товпилися, щоб побачити популярного діяча. І виключно тому, рахуючись з моментом тієї популярности та особистого авторитету, а також тому, щоби своєю присутністю й живою участю у збірці підкреслити вагу справи. Ґебельс і цілий гурт інших міністрів та найчільніших діячів сучасної Німеччини стояли годинами з витягненою рукою, давали себе з усіх сторін обштовхувати, не мали напевне в цьому ніякої приємности, за виїмком почуття виконуваного доброго діла, виконуваного громадського обовязку. Чи не було тих діячів ніким заступити? Безперечно можна було на кожного з них найти сотні рядових громадян чи навіть „фахових" збірщиків. Вислід „аматорського виступу" Ґебельса у даному випадку був багато кращий: його пушка миттю заповнилась і він взявся за дотепний спосіб: знімав каски з поліціянтів, що стояли обіч, а публика сипала туди дрібні лепти. Зібрав у той спосіб сам один 25.000 марок. І корона йому з голови не впала, і не обнизив тим своїм виступом престіжу свого міністерського становища, навпаки, не лише собі, але й цілому режімові придбав більшу популярність.

Так діється на культурному заході. Ніхто не
гіршиться у Парижі, коли на т. зв. святі вести
чи в день 14. липня у вуличних забавах беруть
участь найповажніші діячі зі світа політики і
культури. Навіть в Анґлії, країні традиційних
церемоній, на футболеві змагання чи кінні пере-
гони приїздить король і сідає між публику як
звичайний собі громадянин, що цікавиться спор-
том, і булоб тоді найвищим нетактом нарушувати
його добрий настрій „сірого чоловіка" якимись
маніфестаціями вірнопідданчої вірности. Най-
більша довголітня повага мистецька Відня і всієї
Европи, Лео Слезак, будучи на вершинах слави
як „камеральний співак" віденської „Гофопер",
не цурався виступати на добродійних імпрезах у
ролі — старих жидів, з монольоґами і куплетами,
— і ні трішки це його мистецькій повазі не по-
школило. Відомі теж щорічні футболеві змаган-
ня за добродійні цілі поміж членами держ. опе-
ри й „Бурґ-театру" у Відні й Будапешті і ніхто
там не гіршиться, що напр. такий Піккавер висту-
пає як воротар, або Ґебліні чи Асляк — як
„бики".

А світова мистецька слава, гордість культури
Відня і найбільша зоря Метрополітен Опери в
Ню Йорку, — Марія Єріца, — ходила недавно ра-
зом з іншими солістами віденської опери по по-
двірях віденських камениць і співала як вулич-

на співачка, збираючи ось так датки на добродійну ціль: сипались з вікон дрібні лепти, юрба народу товаришила її від дому до дому, а вона з усмішкою приймала заяви подиву від т. зв. „офіцийової" публики. Чи можливо уявити собі подібну імпрезу у наших гордовитих обставинах?!

ВБИЛИ ДВОХ АВСТРІЙСЬКИХ ПОЛІЦАЇВ.

ПАРИЖ, ПАТ. Аг. Аваса повідомляє з Відня, що на баварсько-австрійському кордоні вбито двох австрійських поліцаїв. Вбили їх мабуть два члени австрійського легіону. Австрійська і баварська поліція шукає вбивників.

——о——

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

ЛЮН, ПАТ. Останніми часами замітна скріплена адміністраційна контроля в відношенні до робітників з Польщі. Робітників, які мають карти, що управнюють до праці на ріллі, а працюють у промислі, негайно відправили. Хто не має карти ідентичности навіть хвилево, на того накладають адміністраційні кари або й виселюють.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** 539 80-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущини 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 9—100

— **Нострифікація лікарських дипльомів.** Рада лікарського виділу львівського університету приняла 35 подань лікарів, що стараються за нострифікацію заграничних дипльомів. До нострифікації буде допущених по 7 кандидатів річно, отже остання сімка зможе приступити до нострифікації аж в 1939 р.

— **Льокатори м. Львова до премієра Козловського.** 15. грудня відбулися загальні збори т-ва охорони льокаторів і субльокаторів, які зажадали мораторії для всіх тих, що найшлися в такій скруті, що не можуть платити комірного. Поручили управі опрацювати меморіял до влади, щоби розглянули справу ексмісій та щоби не перводжено румацій, коли не можуть дати ексмітованому людського пристановища. Вибрали делегатів із ріжних дільниць міста, які мають інтервеніювати в кожному мешканевому нещасті.

— **Новий людовий дім** побудували поляки в Косові заходом Т. Ш. Л. На днях його посвячено і віддано до вжитку.

— **Львівська хроніка.** В неділю дісталися злодії до снідаякового льокалю Новака при Галицькій площі, вирізавши філюнки в дверях від вул. Валової. Забрали 80 зол. готівкою та папері вартости 100 зол. Як забиралися до буфету, хтось сполошив злодіїв і вони втікли. — При вул. Дзялинських 7, зажила кілька насонних пастильок італійка Больцано-Рей, яка недавно приїхала з Риму, де розвелася з чоловіком. Забрали її до шпиталю.

— **Засудили матримоніяльного посередника.** У Надвірній відкрив матримоніяльне бюро Карло Михайлишин. Від клієнта брав за маніпуляційні кошти по 5 зол. Так звербував 555 мужчин і 1000 жінок, від яких узяв теж ріжні суми на якісь реєстрації та зголошення. Коли ошуканство виявилося, справа опинилася в суді, який засудив Михайлишина на рік вязниці.

— **Таємна людська голова,** знайдена на подвірю в Городенці, стала предметом поліційних доходжень. Стверджено, що 8. листопада виддалився з Городенки робітник місцевої цукроварні, Казимир Бродович, родом з Пелкинї пов. Ярослав. Він хотів женитися з Михайлиною Дрогобицькою і тиждень передтим дав був на заповіди. Хто його вбив і відрізав йому голову, покищо не знати.

— **Катастрофа військового літака.** На полях біля Вжесні недалеко Торуня впав літак з двома официрами. Літак розбився в дребезги, причому пор. Захаріевич згинув на місці а пор. Дубаневич так тяжко потовкся, що незабаром помер. Причина катастрофи невідома.

— **Жахлива пожежа магазину з хемікаліями.** В магазині хемікалій при вул. Пйотрківській в Лодзі скоїлася експльозія, наслідком чого цілий поверховий будинок станув незабаром у вогні. В магазині залишилося трьох робітників. Один з них вискочив на подвіря й тяжко потовкся. Два інші згоріли на вуголь, заки пожежна сторожа до них дісталася. Магазин згорів до тла.

— **Земля неспокійна.** Сейзмографи в цілій Европі занотували великий землетрус у віддалі коло 6.900 км. Здогадуються, що центр землетрусу лежить десь в англійських Індіях. Одночасно відчули землетрус на островах середущої Америки.

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Посвячення відновленої церкви. У вівторок 2. грудня ц. р. відбулось у нас посвячення відновленої церкви оо. Василіян при вул. Стрийській коло ринку. Акту посвячення доконав о. Готра, секретар Галицької Провінції Ч. С. В. В., в асисті численного духовенства. Принагідну проповідь виголосив о. Бараник, ігумен монастиря оо. Василіян у Дрогобичі. В середмісті Дрогобича вже давно відчувалась потреба ще одної церкви, головно для молоді. Справді парохіяльна церква доволі простора і що-неділі правиться в ній 5 Служб Божих, але всеж таки не могла вона примістити всіх вірних. Тому оо. Василіяни під проводом о. ігумена Бараника при допомозі інтелігенції, міщан і робітників відновили замкнену і знищену церкву при вул. Стрийській, яка має найкраще положення з усіх 7 церков у Дрогобичі. Відновлена церква призначена в першу чергу для шкільної молоді української гімназії і семинарії СС. Василіянок. Крім того має вона стати реколекційним осередком для обнови душ.

СПОРТ.

ШЛЕСЬК ВХОДИТЬ ДО ЛІГИ.

ЛІПІНИ. Вчора відбулися оконечні змагання за вхід до Ліги між дружинами Шлеськ — Напшуд. Переміг Шлеськ у відношенні 2:1 (2:0) і так увійшов до Ліги.

ГАКІВКА.

У Празі переміг мистець Чехословаччини ЛТЦ канадійську дружину Вемблі Канадіянс у відношенні 2:0.

——о——

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Т. Дончак: ДИВНА ПЕРЕМІНА — казочка з 7 образками Петра Андрусіва. Львів. „Діточа Бібліотека" книжечка ч. 159. Накладом Видавництва „Світ Дитини". Стор. 24. Ціна 25 сот. фром. 16°.

Микита Магир: СВ. МИКОЛАЙ НА СЕЛІ — сценічна картина в 3 діях для дитячого шкільного театру. Львів, 1934. „Діточа Бібліотека" книжечка ч. 119. Накладом Видавництва „Світ Дитини". Стор. 16. Ціна 30 сот. форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Кооператива „Український Театр" Театр „Заграва".

Львів. Театр „Ріжнородностей":

Субота, 22. XII. год. 7·30 веч. „Ой не ходи Грицю".

Неділя, 23. XII. год. 3·30 поп. „Ой не ходи Грицю".

Неділя, 23. XII. год. 7·30 веч „Святе полумя".

Великий Міський Театр.

Понеділок, 17. XII. год. 8·15 Інавгураційний Симфонічний концерт Львівської Фільгармонії.

Вівторок, 18. XII. год. 7·30 веч. „Розкішна дівчина".

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 17. XII. год. 7·30 веч. „Блудний боксер".

Вівторок, 18. XII. год. 7·30 веч. „Музичні іграшки".

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріока" (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК. „Весняний вальс" (муз. Штравса) і Льорель і Гарді.

ВАНДА: „Сестра Анжеліка", „Ліцитація кохання".

ГРАЖИНА: „Королева Богеми", „Біла леді".

КАСІНО: „Погоня за тінею" (реж. Ван Дайка).

КОЛІСЕЙ: „Пропасть життя", ревія „Львів сміється знов".

КОПЕРНИК: „Весняна парада" (Франціска Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Тіні Бродвею", ревія „Історія сміху".

МІРАЖ: „Прокуратор Алісія Горн", „Ночі над Босфором".

МУЗА: „Пімста пана Ікс".

ПАЛЯС: „Революція сміху" в гол. ролі Шерлі Темпл).

ПАН: „Збещещена", „1002 ніч" із Мозжухіном.

ПАСАЖ: „Двій н.:", (Кен Мейнард) і ревія.

РАЙ: „Життя Генриха VIII".

СВІТ: „Пісня пісень", „Година в тобою".

СОНЦЕ: „Сни джунглів".

СТИЛЕВЕ: „Її величність преса" та ревія.

УТІХА: „Дольорес — жінка смерти" та ревія.

ХИМЕРА: „Тигр убивник".

Закордонне радіо.

Понеділок, 17. грудня 1934.

Віденъ (506,8) 12·00 Концерт, 16·10 Цитри, 17·45 Клярнет, 19·25 Опера, **Братислава** (298,8) 19·50 Арії, романси, 21·20 Концерт, **Брно** (325,4) 21·45 Фортепян, **Кошиці** (259,1) 16·55 Байки, 17·10 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 21·30 Два фортепяни, **Прага** (470,2) 12·35 Сал. музика, 17·45 Хор, **Париж** (1648) 21·00 Пісоньки, 21·45 Камер. муз., **Барсельона** (293,5) 2·30, 22·40 Спів, **Берлін** (356,7) 15·25 Солісти, 18·30 Фортепян, **Франкфурт** (251) 20·30 Твори Пуччінія, 22·30 Нар. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·30 Онкель Фріц авс Найрупін, вес. авд., 20·15 Музика ріжних народів, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, 22·20 Пісні, **Мінхен** (405,4) 13·25 Популярна муз., 17·50 Спів, 19·15 Цитра, 19·30 Форт. концерт д-моль Баха, **Будапешт** (550,5) 13·30 Музика, 16·00 „Фавст" оп. Гунода, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17·30 Фортепян.

Вівторок, 18. грудня 1934.

Віденъ (506,8) 12·00, 13·10, 16·20, 21·15 Концерт, 17·25 Фортепян, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 17·05 Камер. муз., 19·55 Військ. орх., **Кошиці** (259,1) 11·05 Концерт, 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17·50 Спів, 19·10 Дутий квінтет, 20·45 Симф. концерт, **Париж** (1648) 13·00 Легка муз., 21·45 Вес. вечір, **Данціг** (230,2) 19·10 Солісти, **Мадрид** (274) 16·30, 20.30 Концерт, 23·00 Спів (Тораль, бар.), **Білгород** (438,3) 20·00 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 17·20 Комп. концерт Маша, 18·30 Вес. концерт, 20·45 Оп. музика, 22·20 Моцартові твори, **Гамбург** (331,9) 20·45 Солісти, **Гайльсберг** (291) 15·30 Для дітей, 20·45 „Антигона" поема на осн. Софокля, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Фортепян, **Кельн** (455,9) 17·20 Спів, муз., 21·00 „Фавст" симф. Ліста, **Ляйпціг** (382,2) 17·20 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти, **Будапешт** (550,5) 17·30 Мельодії на форт., 19·30 Концерт хорів, **Міляно** (368,6) 20·45 „Фраскіта" оп. Легара, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 17. грудня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник. 13·05 З опер Мусоргського (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, монольоги, 16·45 Лекція нім. мови, 17·00 Равель: форт. тріо (скр. віольончеля, форт.), 17·25 Моди, 17·35 Концерт із гр. пл. вибраних радіослухачами, 17·50 Гутірка Бр. Вінавера, 18·00 Десять хвилин у читальні, 18·15 Фортепян, 18·45 Для ст. дітей: Над Гоплом, 19·00 Бавовняна столиця Польщі, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт орхестри, Лучицький, тенор, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Істор. концерт польської музики з XVI. ст. (хор, лютні, скр., альт., віоли, віольончеля), 21·45 Життя на кордоні суходолів, 22·15 Лекція танку, 22·35, 23·05 Танк. музика, 23·00 Комунікати.

Вівторок, 18. грудня 1934.

6·45 Ран. авд., 7·50, 22·15 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 13·05 Концерт, 12·45 Для мол. дітей: „Казьо, табличка чеколяди й я", 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Старі вальси, забуті мельодії з гр. пл., 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Спів, 17·25 Заробіток безробітних, 17·35 Російські пісні (Кузнецова, сопран) у супр. форт., 17·50 Почт.-техн. скринька, 18·00 Турист. бюлетень, Сільва рерум, 18·05 Вистава графіків, 18·15 Моцарт: Концертантес квартет (обой, клярнет, вальдгорн, фагот у супр. форт.), 18·45 Блески й нужда Кор Вольтера, 19·00 Трансм. з Варшави: **Концерт українського хору ім. Лисенка,** 19·20 Акт. гутірка, 19·30 Що буде модне тому 5 літ (сальон. розривкова муз.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 „Білий мазур" оп. Легара; в перерві: Веч. денник Як працюємо, 22·30 Музика з гр. пл., 22·45 У найстрашнішій закутині Балкану, 23·00 Комунікати, 23·05 Бельгійський квартет (форт., скр., альтівка, віольончеля) гр. пл. з поясненнями.

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.